

30.3.2017

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö VNS 1/2017

Asia: Valtioneuvoston selonteko kestävän kehityksen globaalista toimintaohjelmasta Agenda 2030

Suomen Akatemia lausuu selonteosta kunnioittavasti seuraavaa.

Agenda 2030 sisältää 17 tavoitetta ja niiden 169 alatavoitetta. Kyseessä on erittäin laaja, sektorit ylittävä toimintaohjelma. On erittäin hyvä, että Kestävän kehityksen globaalissa toimintaohjelmassa on nostettu toimeenpanoon tietyt painopistealueet, jotka linkittyvät erinomaisesti hallitusohjelmaan ja joiden osalta on todettu Suomessa olevan eniten parannettavaa.

Kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma esittää konkreettisia toimenpiteitä, joiden toteutumista seurataan systemaattisesti. Tämä mahdollistaa sen, että tarvittaessa voidaan tehostaa tai suunnata toimia tarpeen mukaan.

Valitut painopistealueet, hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi ja yhdenmukainen, tasa-arvoinen ja osaava Suomi, ovat kannatettavia ja näillä on myös selkeä yhteys Suomen kehityspolitiikan painopisteisiin. Kahden valitun painopistealueen lisäksi kestävän kehityksen globaali toimintaohjelma sisältää kolme horisontaalista politiikkaperiaatetta: pitkäjänteisyys ja muutosvoimaisuus; johdonmukaisuus ja globaali kumppanuus sekä; omistajuus ja osallisuus. Näistä erityisen tärkeä on pitkäjänteisyys yli hallituskausien ja se, että kestävän kehityksen periaatteet, tavoitteet ja toteutuminen ovat osa hallitusohjelmia, hallituksen tulevaisuustyötä ja budjettivalmistelua.

Kestävän kehityksen sihteeristön siirtyminen valtioneuvoston kansliaan antaa hyvät mahdollisuudet kestävän kehityksen toimenpiteiden huomioon ottamiselle eri hallinnonaloilla. Tätä jäntevöittää myös kestävän kehityksen tavoitteiden huomioiminen ministeriöiden ja niiden alaisten virastojen ja laitosten tulostavoitteissa ja -ohjauksessa.

Valittujen painopistealueiden toimenpiteet ovat hyvin konkreettiset ja näiden välitöntä toteutumista seuraa keskeisten ministeriöiden edustajista koostuva kestävän kehityksen koordinaatioverkosto.

Toimintaohjelman toteutumista aiotaan seurata systemaattisesti kestävän kehityksen seurantaindikaattoreiden avulla ja kansallinen toimeenpano evaluoidaan vuonna 2019. Seurantaindikaattorit ovat kuitenkin luonteeltaan sellaisia, että vaikutukset niissä ilmenevät viiveellä ja antavat luotettavaa tietoa toimintaohjelman toteutumisesta pitkällä aikajänteellä.

Indikaattorit kertovat varsin vähän kestäväen kehityksen toimenpiteiden vaikutuksista luontoon ja ympäristöön ja olisi hyvä ottaa myös indikaattoreiden joukkoon sellaisia, jotka kertovat luonnon monimuotoisuuden tilasta.

Kestäväen kehityksen globaalissa toimintaohjelmassa mainitaan muutamassa kohdassa tutkimuksen merkitys kestäväen kehityksen edistäjänä, mutta sen roolia on käsitelty varsin ohuesti. Esimerkiksi painopistealueessa hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi, ilmiöperäisellä ja soveltavalla tutkimuksella on suuri merkitys. Kun pohditaan siirtymistä biotalouteen, tarvitaan vielä runsaasti perustietoa luonnossa olevista vuorovaikutussuhteista, luonnon tarjoamista ekosysteemipalveluista ja siitä, miten hyödynnämme luontoa kestävästi. Ilman tätä ilmiöpohjaista tietoa kestävien ratkaisujen ja innovaatioiden syntyminen ei ole mahdollista.

Yhteiskunnan päättäjien ja tutkijoiden välistä dialogia tulee lisätä, jotta tutkimus olisi vaikuttavaa ja sen tulokset olisivat päätöksenteon perustana aikaisempaa vahvemmin.

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pentti Pulkkinen'.

Yksikön johtaja

Pentti Pulkkinen